

Kümnes rahvusvaheline lingvistikaolümpiaad

Ljubljana (Sloveenia), 30. juuli – 3. august 2012

Individuaalvõistluse ülesanded

Ärge kirjutage ülesandeid ümber. Lahendage iga ülesanne eraldi lehel (lehtedel). Kirjutage lahendatava ülesande number, oma koha number ja nimi igale ülesande lahenduse lehele eraldi. Ainult sel juhul on Teie tulemuste täpne arvestus garanteeritud.

Põhjendage iga vastust. Täiesti õigeid, kuid põhjenduseeta vastuseid hinnatakse madalalt.

Ülesanne nr 1 (20 punkti). On antud laused djirbali keele keskmurdes ning nende eesti-keelsed tõlked:

1. **bayi yaça ɲunɟaymuɲa baŋgu gurugugu biŋgunman.**
Alkohol teeb mehe, keda kogu aeg süüdistatakse, väsinuks.
2. **balan yabu bimabanɟalɲaymuɲa baŋgul yaɟaŋgu guliŋgu ɲunɟaɲu.**
Tugev mees süüdistab ema, kes kogu aeg surmarästikutele järgneb.
3. **balan waymin bambun baŋgu ɟagaŋgu ɟamiman.**
Suhkur teeb terve (= *hea tervisega*) ämma paksuks.
4. **bala yila wura baŋgul bargandu biŋgundu guniɲu.**
Väsinud vallabi otsib väikest sulge.
5. **balan malayigara baŋgu garandu biŋgunman.**
Suits teeb skorpioni väsinuks.
6. **bala gurugu baŋgul ɲumaŋgu munduŋgu dimbaɲu.**
Solvunud isa kannab alkoholi.
7. **bayi midin baŋgun bimaŋgu malayigaraguninaymuɲagu baɲan.**
Surmarästik, kes kogu aeg skorpioneid otsib, järgneb kuusule.
8. **bayi gubimbulu biŋgun baŋgu gurugugu ɟagunman.**
Alkohol paneb väsinud arsti magama.
9. **bala garan baŋgul biɲɟiriɲɟu baɲan.**
Sisalik järgneb suitsule.
10. **balan duɲan baŋgul yiriɲɟilagu guniɲu.**
Kiil otsib nõgespuud.
11. **bala ɟuga baŋgun yabuŋgu ɲaɟilmuɲagu dimbaɲu.**
Ema, keda kogu aeg ignoreeritakse, kannab suhkrut.
12. **bala diban ɟagiri baŋgul gubimbulugu ɟamiŋgu bilmban.**
Paks arst lükkab suurt kivi.
13. **bala garan baŋgun waymindu dibanbilmbalɲaymuɲagu buɲan.**
Ämm, kes kogu aeg kive lükkab, vaatab suitsu.
14. **balan baŋgay waɟu baŋgun bundiriɲu ɟagiriɲu guniɲu.**
Suur rohutirts otsib painutatud oda.
15. **bayi biɲɟiriɲ biŋgun baŋgul ɲalɟagaŋgu mugurugu buɲan.**
Vaikne poiss vaatab väsinud sisalikku.
16. **bayi ɲuma guli baŋgul yaɟaŋgu baɲalmuɲagu munduman.**
Mees, kellele kogu aeg järgnetakse, solvab tugevat isa.

(a) Üks lingvist arvas, et ühes eelpool antud djirbalikeelsetest lausetest on viga. Tegelikult viga pole. Nähtust, mis talle kummaline tundus, saab selgitada sellega, et ühe ülesandes mainitud loomaliigi esindajaid peetakse ühes djirbali müüdis „vanadeks naisteks”. Mis loomaga on tegu? Mida lingvist veaks pidas?

(b) Tõlkige eesti keelde:

17. **balan jalŋga baŋgul ŋumaŋgu guniymuŋagu bambunman.**

18. **bala diban bilmbalmuŋa baŋgun biŋŋiriŋŋu guniŋu.**

19. **bayi bargan baŋgul yaŋaŋgu gubimbuluŋuŋanaymuŋagu baŋjan.**

(c) Siin on veel kolm djirbalikeelset sõna:

bayimbam — vastne, röövik;

mugunanŋa — tädi (ema vanem õde);

muŋga — vali lärm.

Tõlkige djirbali keelde:

20. Väike vallabi vaatab kiili.

21. Tädi, kellele kogu aeg järgnetakse, painutab sulge.

22. Magav kuusu ignoreerib valju lärmi.

23. Röövik otsib meest, kes kogu aeg kive kannab.

⚠ Djirbali keel kuulub pama-njunga keelte hulka; see on väljasuremisohus Austraalia aborigeenikeel, mida räägitakse kirde-Queenslandis.

ŋ = *n* eesti sõnas *kang*.

ŋ ≈ *nj* sõnas *konjak*; **ŋ** on sulghäälik (nagu **d**), mis hääldatakse suus samas kohas kui **ŋ**.

Surmarästik on Austraalia mürgimadu. Vallabi on kanguruga suguluses olev väike loom. Kuusu on puude otsas elav Austraalia kukkurloom. Nõgespuud on perekond kõrvetavate karvadega puid ja põõsaid, millest mõningad on inimesele ohtlikud.

—Artūrs Semeņuks